

U M O W A,

ustalająca warunki pracy i płacy dla dojarek, stale zatrudnionych dziennych robotników rolnych i dla sezonowych robotników rolnych na terenie Województw: lwowskiego, stanisławowskiego i tarnopolskiego, z wyłączeniem powiatów: Tarnobrzeg, Kolbuszowa, Nisko, Rzeszów, Łańcut, Przeworsk, Brzozów, Jarosław, Sanok, Strzyżów i Krośno.

Art. 1.

Umowa niniejsza obowiązuje od dnia 1 kwietnia 1932 r. do dnia 31 marca 1933 i dotyczy: z jednej strony pracodawców rolnych, a z drugiej zatrudnionych przez nich dojarki, stale zatrudnionych robotników dziennych oraz sezonowych robotników rolnych.

Art. 2.

Za dojarki uważa się kobiety i dziewczęta, których obowiązkiem jest wyłącznie dojenie krów i mycie stajennego naczynia mleczarskiego. Dojarka obowiązana jest do dojenja 8 krów.

Art. 3.

Za stałych dziennych robotników rolnych uważa się tych robotników, którzy zawierają z pracodawcą indywidualną umowę, godząc się do stałego uczęszczania do pracy, na warunkach w niniejszej umowie ustalonych i których ilość dni pracy wynosi nie mniej, niż 200 w ciągu roku, przy jednoczesnym oznaczeniu ilości dni pracy w okresie letnim i zimowym.

Art. 4.

Za robotników sezonowych uważa się tych robotników, którzy się kontraktowo zobowiązują do stałej pracy w sezonie, od dnia zakontraktowania ich aż do ukończenia wszystkich robót rolnych, względnie wszystkich wykopków.

O ile okres, na który umowa ma obowiązywać, nie był zgóry ustalony, obowiązuje obustronnie 14-to dniowe wypowiedzenie.

Art. 5.

Umowa niniejsza stanowi w myśl ustawy z 1.VIII. 1919, Dz. U. Nr. 65, poz. 394 i z dnia 11.III. 1921, Dz. U. R. P. Nr. 26/147, podstawę przy zawieraniu umów indywidualnych. Indywidualne umowy o pracę, zawierające warunki dla pracowników mniej korzystne, niż warunki niniejszej umowy, ulegają z mocy wymienionych ustaw zastąpieniu przez warunki określone niniejszą umową. Wszelkie indywidualne umowy, zawierające korzystniejsze dla pracownika warunki, niż je przewiduje niniejsza umowa, obowiązują na czas ich zawarcia.

Art. 6.

Pracodawców oraz ich zastępców obowiązuje grzeczne traktowanie robotników i ścisłe prze-

strzeżenie umowy, a zwłaszcza regularne wypłacanie świadczeń i płac, przewidzianych umową.

Pracowników obowiązuje grzeczność wobec pracodawców i ich zastępców, ścisłe przestrzeganie zawartych umów, oraz pilne i sumienne spełnianie obowiązków, dążność do jaknajwiększej wydajności pracy i stosowanie się do wszystkich zarządzeń pracodawcy lub jego zastępcy, odnoszących się do wykonania obowiązków służbowych, oraz przestrzeganie wszystkich przepisów porządkowych w obrębie folwarku, jako też dbałe i staranne obchodzenie się z powierzonymi sobie inwentarzem żywym i martwym. Pracownicy obowiązani są przy każdej sposobności zapobiegać wszelkiemu naruszeniu własności pracodawcy przez współpracowników lub osoby trzecie.

Art. 7.

Rozwiązanie stosunku służbowego w ciągu okresu, na jaki stosunek służbowy został zawarty, może nastąpić na zasadzie orzeczenia Komisji Rozjemczej lub też wyroków Sądów Państwowych, działających według obowiązującego prawodawstwa i według kompetencji.

Zatargi, wyniki na tle umowy o pracę, pomiędzy pracodawcami a robotnikami rolnymi, regulują Komisje Rozjemcze, bądź Sądy Państwowe, według kompetencji. Skargi do Komisji Roz. wnoś się do Inspektoratu Pracy w 2-ech równobrzmiących egzemplarzach, z których jeden ma być doręczony pozwalanemu wraz z wezwaniem do jawienia się przed Komisją Rozjemczą.

Do czasu uzyskania właściwego orzeczenia lub wyroku nie wolno: 1) pracodawcy wstrzymać świadczeń, 2) pracownikowi przerywać pracy.

W wypadkach wyjątkowo ciężkiego przewinienia może pracodawca zawiesić pracownika w pracy i wstrzymać przed orzeczeniem lub wyrokiem wszystkie świadczenia, w razie jednak wygranania sporu przez robotnika pracodawca winien wydać zaległe świadczenia, wraz z dodatkami miesięcznym 1% w zbożu i 2% w gotówce. Koszta świadków, powołanych przez Komisję Rozjemczą, oraz ich stratę czasu, jakoteż stratę czasu pracownika ponosi ta strona, która spor przeegrała. O wysokości tych kosztów orzeka Komisja Rozjemcza, względnie Sądy Państwowe.

Art. 8.

Dojarki, t. j. te, które będą doily krowy przez 6 miesięcy bez przerwy, otrzymują po 10 zł miesięcznie, inne dojarki, wykonywujące tę pracę najmniej przez 1 miesiąc, otrzymują po 8 zł miesięcznie.

Prócz powyższego wynagrodzenia otrzymują dojarki bezpłatnie fartuch do dojenja lub 6 zł rocznie na zakupno tegoż Fartuch ten pozostaje własnością pracodawcy. W razie zgubienia lub zniszczenia fartucha poza pracą przy dojeniu, pracodawca ma prawo odkupić fartuch na koszt dojarki.

Art. 9.

Rozkład godzin pracy dla stale zatrudnionych robotników dziennych oraz dla miejscowych i zamiejscowych robotników rolnych ustala się podług poniższej tabeli.

W razie pilnej potrzeby, poniższy podział pracy może być zmieniony, jednakże tylko w ten sposób, by ogólna ilość godzin została ta sama. Na żądanie pracodawcy, w razie pilnej potrzeby, pracownicy są obowiązani do pracy poza niżej określonym czasem, lecz za osobnym wynagrodzeniem po cenach za godzinę o 50% wyższych od przeciętnego pełnego zarobku godzinowego danej kategorii robotników w danym majątku.

TABELA

Miesiąc	Praca do południa	Przerwa na śniadanie	Przerwa obiadowa	Praca po południu	Przerwa na podwieczerek
Styczeń	8—12	—	1½	1½—4—	—
Luty	7½—12	—	1½	1½—3—	—
Marzec	1—10 11—20 21—31	—	1½	1.30—5.30 1.0—6.— 1.30—6.30	—
Kwiecień	1—10 11—20 21—30	—	1½	1.30—6.40 1.30—7.— 1.30—7.20	—
Maj	1—10 11—20 21—31	—	1½	1.30—7.30 1.30—7.50 1.30—8.—	—
Czerwiec	1—10 11—20 21—30	—	2	2.00—8.20 2.00—8.20 2.00—8.30	—
Lipiec	1—10 11—20 21—31	—	2	2.00—8.30 2.00—8.20 2.00—8.00	—
Sierpień	1—10 11—20 21—31	—	2	2.00—7.50 2.00—7.30 2.00—7.00	—
Wrzesień	1—10 11—20 21—30	—	1½	1.30—6.40 1.30—6.20 1.30—6.00	—
Październik	1—10 11—20 21—31	—	1½	1.30—5.50 1.30—5.20 1.30—4.50	—
Listopad	7½—12	—	1½	1.30—4.50	—
Grudzień	8—12	—	1½	1.30—3.45	—

W razie spóźnienia się robotnika w rozpoczęciu pracy, przysługuje pracodawcy prawo obniżenia wynagrodzenia w tym samym stosunku, co zapłata za godziny nadliczbowe.

W dniie ulewne i wyjątkowej niepogody roboty w polu nie powinny być wykonywane.

Art. 10.

W celu ustalenia wynagrodzenia stałych dziennych i sezonowych robotników, tworzy się 4 kategorie robotników, a to:

- 1) dziewczęta i chłopcy do lat 16,
- 2) kobiety ponad lat 16 i mężczyźni od lat 17 — 20,
- 3) mężczyźni od lat 21 — 24,
- 4) mężczyźni ponad lat 24.

Natomiast obszar Województw — Lwowskiego, Stanisławowskiego i Tarnopolskiego dzieli się na 2 rejony, a mianowicie: 1) Powiaty: Bóbrka, Borszczów, Brody, Brzezany, Buczac, Czortków, Drohobycz, Gródek Jagielloński, Horodenka, Kamionka Str., Kołomyja, Kopyczyńce, Lwów, Mościska, Podhajce, Przemyśl, Przemyślany, Radziechów, Rawa Ruska, Rohatyn, Rudki, Sambor, Skalał, Sniatyn, Sokal, Stanisławów, Stryj, Tarnopol, Tłumacz, Trembowla, Zaleszczyki, Zbaraż, Zborów, Złoczów, Zółkiew i Żydaków.

2) Powiaty: Bohorodzany, Dobromil, Dolina, Jawcrowski, Katusz, Kosów, Lisko, Lubaczów, Nadwórna, Peczenizyn, St. Sambor, Skole i Turka.

Art. 11.

Minimalne ogólne wynagrodzenie dla stałych robotników dziennych za dzień pracy ustala się w złotych według poniższej tabeli:

Okresy	Rejony	Kategorie			
		I	II	III	IV
Kwiecień, maj	1	0.95	1.20	1.37	1.40
Czerwiec, październik	2	0.80	1.05	1.10	1.30
Lipiec, sierpień	1	1.20	1.67	1.70	1.90
Wrzesień	2	0.95	1.35	1.45	1.70
Listopad, grudzień	1	1.80	0.95	1.10	1.30
Styczeń, luty, marzec	2	0.65	0.80	0.95	1.10

U w a g a: Zarobki stałych robotników dziennych będą wypłacane co tydzień z dołu, przyczem przez pierwszych 60 dni roboczych pracodawca ma prawo zatrzymać jedną-trzecią część zarobku tytułem kaucji, którą wypłaca się z końcem okresu, na jaki zawarta została umowa, nie później jednak, niż z końcem marca 1933 r.

Art. 12.

Minimalne miesięczne gotówkowe wynagrodzenie sezonowych robotników miejscowych i zamiejscowych ustala się w złotych według poniższej tabeli:

Rejony	Kategorie			
	I	II	III	IV
1	15.—	25.—	30.—	35.—
2	10.—	20.—	25.—	30.—

Ponad wyżej ustalone wynagrodzenie gotówkowe otrzymują robotnicy sezonowi deputat:

a) miejscowi kwartalnie z dołu 100 kg żyta, 30 kg pszenicy, 30 kg jęczmienia i 400 kg ziemniaków. Ziemniaki można wydać w jesieni po zbiorach,

b) zamiejscowi tygodniowo zgóry 15 kg ziemniaków, 3½ l. mleka niezbiernego, 3½ kg. mąki żytniej, 1 kg. mąki pszennej, 1 kg. kaszy, 0,25 kg. słoniny, 0,25 kg. soli.

Za obopólnem porozumieniem może być dokonana zamiana ustalonych naturalji na inne, jak również zamiana wynagrodzenia gotówkowego na naturalja i odwrotnie.

U w a g a: Wypłatę powyżej ustalonego gotówkowego wynagrodzenia robotników sezonowych uskutecznia się co miesiąc z dołu, z tem, że jako kaucję zatrzymuje się zarobek robotnika za pierwsze półtora miesiąca, którą to kaucję wypłaca się robotnikowi najpóźniej w ostatnim dniu okresu, na jaki sezonowy robotnik został zgodzony.

Art. 13.

Sezonowym robotnikom zamiejscowym dostarcza pracodawca wspólne mieszkanie, oddzielne dla mężczyzn i oddzielne dla kobiet, wspólne ognisko do gotowania strawy i prania bielizny, bezpłatny opał i światło, oraz inwentarz kuchenny, jak garnki do gotowania, miski do jedzenia, wiadra do wody, kubki do picia i siekierę do rąbania drewna.

Na 25 robotników przypada 1 kucharka, opłacana przez pracodawcę i jest ona wtedy zwolniona od innej pracy.

Art. 14.

Koszta podróży do miejsca pracy ponosi pracodawca. Robotnicy sezonowi zamiejscowi, którzy przepracowali u jednego pracodawcy cały sezon, na który zawarli umowę o pracę, otrzymują także kosztu podróży powrotnej.

Art. 15.

Wszelkie narzędzia pracy potrzebne robotnikom dostarcza pracodawca bezpłatnie, jednakże muszą one być po skończonej pracy zwrócone. Za brakujące lub rozmyślnie zepsute narzędzia i inwentarz kuchenny odpowiada robotnik, któremu odnośne narzędzie, względnie inwentarz wydano.

Lwów, dnia 5 grudnia 1931 r.

Przewodniczący:

(—) Inż. Stanisław Zwoliński,
Inspektor Pracy 42 Obwodu we Lwowie.

Za Związek Ziemian Wschodnich Województw Małopolski:

(—) Inż. Lucjan Turnau,
(—) Jan Pragłowski.

Za Związek Małopolskich Rolników:

(—) Dr. Karol Halnert,
(—) Dr. Leopold Wahrsager,
(—) Emil Kimmelman,

Za Związek Robotników Rolnych i Leśnych Z. Z. P.:

(—) K. Olejnik,
(—) Władysław Ungar,
(—) Roman Tyszką,